18. Yüzyıl - 19. Yüzyıl Felsefesi - 2

1. Aydınlanma olarak da bilinen 18 - 19. yüzyıl felsefesinin en iyi tanımlarından birini o dönemde yaşamış ve aydınlanmacı filozof olarak nitelendirilen Kant yapar. Kant, "Aydınlanma Nedir?" başlıklı yazısında aydınlanmayı, insanın kendi suçu nedeniyle düşmüş olduğu ergin olmayış durumundan kurtulma olarak tanımlar. Kant, "ergin olmayış" benzetmesiyle insanın aklını kendi başına kullanamayışına işaret eder ve bunun insanın suçu olduğunu vurgular.

Bu parçadan yola çıkılarak Kant'ın aşağıdakilerden hangisini eleştirdiği söylenebilir?

A) İnsanın aklını kullanma cesareti göstermemesini

B) Bilgilerin sezgi yoluyla temellendirilmemesini

C) Bilgilerin yalnızca akıl yoluyla açıklanmasını

D) İnsan zihninin boş bir levha olarak görülmesini

E) Doğuştan bir takım bilgilerin gelmesini

2. Hegel, varlığın kendisini ''Geist'' (akıl/tin/ruh) olarak görür. Ona göre Geist aşama aşama; evren, insan, toplum; son olarak da sanat, din ve felsefeye dönüşür. Tez, antitez, sentez diyalektiği içerisinde gerçekleşen bu değişim ve dönüşüm süreçleri Geist'in yapısındaki, kendini bilmeye ve gerçekleştirmeye zorlayan çelişkiden kaynaklanır.

Bu parçadan hareketle Hegel'in varlık anlayışı hakkında aşağıdaki çıkarımlardan hangisi yapılamaz?

A) Varlık olmak ile akıl özdeştir.

B) Tarihsel her süreç Geist'in açılımıdır.

C) Çatışmalar varlığın yapısından kaynaklanır.

D) Bilimsellik, kendini bilmenin son aşamasıdır.

E) Her sentez aşaması kendi çelişkisini üretir.

3. A. Comte'a göre insan, pozitif çağa uzun bir tarihsel sürecin sonunda ulaşmıştır. Bu süreci Comte "üç hal yasası" ile açıklar. Birinci dönem teolojik aşamadır. Bu dönemde her şey Tanrısal nedenlerle açıklanır. İkinci dönem olan metafizik aşamada her şey düşünsel temele dayanmayan doğaüstü güçlerle açıklanır. Üçüncü dönem ise pozitif aşamadır ve bu dönem insan düşüncesinin gelişiminin en ileri aşamasıdır.

Parçaya göre A. Comte, bu tarihsel süreci hangi ölçüte göre sınıflandırmıştır?

A) Bilimsel gelişmeler

B) Toplumsal olayların değişimi

C) Toplumların düşünsel açıdan gelişimi

D) İnsanların geliştirdiği teknik araçlar

E) İnsanların dini inançlarının değişimi

4. Karl Marx'a göre evrenin yapısı maddedir. Madde bilinçten bağımsız olarak vardır. Maddenin varoluş biçimi de harekettir. Hareket olmadan madde olamaz; madde olmadan da hareket düşünülemez. Evren diyalektik bir şekilde ilerler. Olmuş bitmiş bir şey değildir. Olaylar arasındaki bağlantılar zorunludur.

Karl Marx bu görüşü ile aşağıdakilerden hangisini savunmaktadır?

A) Evrenin yapısının durağan olduğunu

B) Maddenin düşüncenin bir ürünü olduğunu

C) Maddenin evrende rastlantı sonucu oluştuğunu

D) Evrenin hareket sonucunda oluşmuş maddeden ibaret olduğunu

E) Evrenin tek bir seferde meydana gelen bir değişimin ürünü olduğunu

5. Kant şöyle diyordu: "Yalnızca korkuyla iyi davranan bir insan, erdemli olamaz. Sadece bencil ve ihtiyatlı olur. Yalnızca kendi kurtuluşu için iyilik yapan biri iyi değildir."

Buna göre Kant'ın ahlak görüşü hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenirse doğru olur?

A) Kendi sezgine uy ki, hem kendin hem de başkası için iyi olanı yapmış olasın.

B) İyi olan eylem, ödevi koşulsuz olarak gerçekleştiren eylemdir.

C) Bütün ahlaksal değerler bir takım soyutlamalar, hayaller ve saplantılardan ibarettir.

D) İnsan doğasına yaraşan; güçlü, korkusuz, acımasız olmaktır.

E) Her eylemde olabildiğince çok insanın, olabildiğince çok yararı göz önüne alınmalıdır.

6. Hegel'e göre deneye hiç başvurmadan sırf düşünce ile kesin bilgiye ulaşılabilir. Çünkü özne ile öznenin yöneldiği nesne aynı aklın değişik biçimleridir.

Hegel'in bu görüşünün temelinde aşağıdaki yargılardan hangisi bulunmaktadır?

A) Var olmak algılanmış olmaktır.

B) Düşünüyorum, o hâlde varım.

C) Duyumlardan geçmeyen bilgi akılda olamaz.

D) Tüm bilgimiz deneyle başlar, ancak deneyden doğmaz.

E) Akılsal olan her şey gerçek; gerçek olan her şey akılsaldır.

MEB 2018 - 2019 • Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü

18. Yüzyıl - 19. Yüzyıl Felsefesi - 2

7. Kant'a göre deney bilgimizin ham maddesini sağlar. Bu ham maddenin bilgi haline gelebilmesi sujenin sahip olduğu akıl kategorilerini bu malzemeye uygulamasıyla mümkündür.

Bu açıklamadan hareketle bilginin oluşum süreciyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Akıl her şeyi bilme gücüne sahiptir.
B) Gerçekliğin bilgisi mümkün değildir.
C) Bilgi edinme sürecinde suje aktiftir.
D) Deney gerçekliğin bilgisini vermektedir.
E) Objenin kendisini sujeye dayatması sonucu bilgi oluşur.

8. Öznel idealizmde olduğu gibi gerçekten var olanın zihinden bağımsız olmadığını, tam tersine zihne tabi olduğunu öne sürer. Bununla birlikte bu zihin, sadece bireysel zihinleri değil, bir bütün olarak tüm doğayı ve tarihi yaratan nesnel bir tindir.

Buna göre Hegel var olanların temelini aşağıdaki kavramlardan hangisi ile ifade eder?

A) Geist
B) Madde
C) Diyalektik
D) Atom
E) Fenomen

9. Mill düşüncesinde; "Çok sayıda insana en yüksek mutluluğu verebilmek" ilkesini temel alır. Ona göre mutluluk veren eylemler iyi, mutsuzluk veren eylemler kötüdür. Mutluluk, hazzın varlığı ve acının yokluğu anlamına gelir.

Bu açıklamadan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Kötü eylemler mutluluk verir.
B) İnsan doğası gereği mutludur.
C) İnsan bencil olduğu sürece mutlu olur.
D) İnsan hazlarının peşinde koşarak mutlu olabilir.
E) Ahlaki eylemin amacı, bütün insanların mutlu olmasıdır.

10. Bir esnafın kendisinden alışveriş yapan kişileri kandırmaması görünüşte ödeve uygun bir davranıştır. Bunu müşteri kaybetmemek düşüncesiyle yapıyorsa bu davranışın Kant'a göre ahlaki bir değeri yoktur. Eğer başkalarını kandırmanın ahlaki olmadığını düşünerek yapıyorsa ancak o zaman ahlaki değeri olan bir davranışta bulunmuş olur.

Buna göre Kant için bir davranışın ahlaki değeri olmasının koşulu aşağıdakilerden hangisidir?

A) Mutluluğu amaç edinmesi
B) Sonucunda yarar sağlaması
C) Bireyin çıkarlarını koruması
D) Ödevden dolayı yapılmış olması
E) Toplumsal değerlere uygun olması

11. Kant için ahlaki davranış haz verici olabilir fakat doğal ve toplumsal gereksinimlerimizle dolayımlı olan haz ve mutluluk, ahlaksal davranışlarımızın ana ve belirleyici nedeni değildir. Haz ve mutluluk, iyi ve erdemli davranışa eşlik edebilir fakat eşlik etmeyip çatışabilir de. Bu nedenle iyi ve erdemli davranışa yol açan eylemin temelinde evrensel olarak bağlayıcı olan koşulsuz buyruğa itaat vardır.

Buna göre Kant için ahlaki eylemin amacı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Haz
B) Mutluluk
C) Ödev
D) Yarar
E) Toplumsal uyum

12. Bütün ideler duyumdan ya da düşünümden gelir. Öyleyse zihnin bütün öz niteliklerden yoksun, hiçbir idesi olmayan özel deyimiyle "boş levha" olduğunu düşünelim; bu zihin nasıl donatılacaktır? İnsanın o devingen ve sınırsız imgeleminin hem de sınırsız bir değişiklik içinde ona işlediği bu geniş birikim nereden geliyor? Zihin, aklın ve bilginin bütün gereçlerini nereden edinmiştir?

Locke'un "İnsan Zihni Üzerine Bir Deneme" **adlı eserinden alınan bu metinde felsefenin aşağıdaki alanlarından hangisi üzerinde durulmaktadır?**

A) Varlık felsefesi
B) Bilgi felsefesi
C) Sanat felsefesi
D) Siyaset felsefesi
E) Ahlak felsefesi

MEB 2018 - 2019 • Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü

